

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) มุ่งจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของพลเมืองโดยเน้นให้มี คุณธรรม จริยธรรม ปัญญา มีสุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์ ตลอดจนมีความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพ สามารถพึ่งตนเองต่อการดำรงชีวิตได้อย่างเป็นสุข ทั้งนี้ได้กำหนดมาตรการ และนโยบายเกี่ยวกับการศึกษาเพื่อประกอบอาชีพ ซึ่งได้เขียนไว้อย่างชัดเจนว่า จะเร่งจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยการพัฒนาทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิต และทักษะวิชาชีพสำหรับการประกอบสัมมาอาชีพะให้สามารถประกอบอาชีพได้

ในส่วนของหลักสูตรประถมศึกษาฉบับพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) โดยเฉพาะ กลุ่มวิชาการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ถือว่าเป็นกลุ่มประสบการณ์ที่มุ่งให้ผู้เรียน มีนิสัยรักงาน เห็นประโยชน์ของการทำงาน ทำงานเป็น สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ อันจะนำไปสู่การดำเนินชีวิตที่ดี พึ่งตนเองได้ และเป็นพื้นฐานสำหรับการประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งหมายความว่าผู้เรียนจะต้องมีคุณลักษณะตามที่กำหนด กล่าวคือต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ในประสบการณ์การทำงานเบื้องต้น มีทักษะการทำงานอย่างเป็นกระบวนการ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีนิสัยที่ดี รู้จักพึ่งตนเอง และมีความคิดสร้างสรรค์ สามารถปรับปรุงผลงาน และกระบวนการทำงานได้เป็นอย่างดี จากที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่า แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) กับหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) มีความสอดคล้องกันอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในส่วนของเป้าหมายต่างก็มุ่งพัฒนาอาชีพให้พลเมืองมีทักษะในการประกอบอาชีพ และสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขเช่นเดียวกัน

จากข้อมูลนิเทศติดตามผล และการประเมินคุณภาพนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พบว่าการเรียนการสอนในกลุ่มวิชาการทำงานและพื้นฐานอาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของงานเลือก ยังไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์เท่าที่ควร จากสถิติข้อมูลการศึกษานิเทศก์ที่ทำการติดตามผล ตลอดทั้งการประเมิน

คุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่นระหว่างปี 2531-2534 พบว่าการเรียนการสอนในกลุ่มวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 73.20, 76.89, 79.36 และ 72.36 ตามลำดับ ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานเฉลี่ยที่ตั้งไว้ คือ ร้อยละ 80 โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเปรียบเทียบกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างปี พ.ศ. 2533-2534 พบว่ากลุ่มวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ย ลดลงถึงร้อยละ 7 ซึ่งเป็นการลดลงมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับรายวิชาประเภทอื่น ๆ

เมื่อพิจารณาเฉพาะสภาพทั่วไปของโรงเรียนบ้านหนองโพน อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น ในปีการศึกษา 2537 มีครู 11 คน มีนักเรียนจำนวน 203 คน เป็นโรงเรียนในชนบท สภาพแห้งแล้ง ฐานะผู้ปกครองส่วนมากยากจน มีรายได้ต่ำ ประกอบอาชีพโดยการรับจ้าง ทำนา ทำไร่ ไม่มีอาชีพอื่นเสริม เมื่อสิ้นสุดการเก็บเกี่ยวจะอพยพแรงงานเข้าสู่เมือง นอกจากนี้ยังพบว่านักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพ เฉลี่ยเพียงร้อยละ 69.03 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานของกรมวิชาการ ด้านคุณภาพชีวิต พบว่านักเรียนส่วนมากมีฐานะยากจน ไม่ได้รับประทานอาหารเช้าพอครบตามหลักโภชนาการ แม้ว่าบางครั้งโรงเรียนจะจัดบริการอาหารกลางวันให้นักเรียนแต่ก็เป็นเพียงการบรรเทาปัญหาเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ซึ่งจะได้จากสถิติข้อมูลในปีการศึกษา 2537 ของโรงเรียน พบว่าจำนวนนักเรียนขาดสารอาหาร โดยพิจารณาจากเกณฑ์น้ำหนักและส่วนสูงมีจำนวนถึงร้อยละ 27.18 นอกจากนี้นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาภาคบังคับ ของโรงเรียนบ้านหนองโพน ไม่มีโอกาสศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาเฉลี่ยถึงร้อยละ 66 ซึ่งส่วนใหญ่จะออกไปช่วยเหลือครอบครัวประกอบอาชีพในท้องถิ่นของตนเอง นักเรียนเหล่านี้ควรจะมีความรู้และประสบการณ์จากโรงเรียน โดยเฉพาะการเรียน ในกลุ่มวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิต และสร้างเสริมประสบการณ์เกี่ยวกับการทำงาน เพื่อจะได้เป็นความรู้พื้นฐานในการประกอบอาชีพต่อไป

จากปัญหาที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า การจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาทักษะเกี่ยวกับอาชีพให้กับนักเรียนโดยเฉพาะกลุ่มวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพ ในส่วนของงานเลือก ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 จำเป็นต้องจัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชนในท้องถิ่นให้สามารถนำไปสู่การมีรายได้ตอบแทน หรือเป็นประสบการณ์ที่น่าสนใจ ควรจะส่งเสริมเป็นการเฉพาะ ผู้วิจัยเห็นว่าการให้การศึกษาเกี่ยวกับการเลี้ยงไก่พันธุ์พื้นเมือง

เป็นอีกวิธีหนึ่งที่สามารถแก้ปัญหาดังกล่าวได้ จึงสนใจที่จะศึกษาถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะปฏิบัติของนักเรียน เรื่อง การเลียงไถพินธุ์พินเมือง ว่านักเรียนมีความรู้ ความสามารถเพียงพอ เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนเรื่องการเลียงไถพินธุ์พินเมือง ในระดับโรงเรียนประถมศึกษาต่อไป ที่สำคัญมากที่สุดคือนักเรียนจะได้นำความรู้ ประสบการณ์ที่ได้จากการเรียน และการปฏิบัติด้วยตัวเอง เป็นพื้นฐานสำหรับการประกอบอาชีพต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ในกลุ่มวิชาการทำงานและพื้นฐานอาชีพ เรื่อง การเลียงไถพินธุ์พินเมือง ที่สอนตามแผนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ตามแนวการสอนของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)
2. เพื่อศึกษาทักษะปฏิบัติของนักเรียน เรื่อง การเลียงไถพินธุ์พินเมือง

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มวิชาการทำงานและพื้นฐานอาชีพ เรื่อง การเลียงไถพินธุ์พินเมือง สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม

1.4 ข้อตกลงเบื้องต้น

1. การวิจัยครั้งนี้ ยึดตามจุดประสงค์ และรายละเอียดโครงสร้างเนื้อหา กลุ่มวิชาการทำงานและพื้นฐานอาชีพ งานเลือก (แขนงงานเกษตร) ตามหลักสูตรประถมศึกษา ฉบับพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)
2. นักเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกคนไม่เคยเรียนหรือศึกษา เรื่อง การเลียงไถพินธุ์พินเมืองมาก่อน
3. นักเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้ให้ความร่วมมืออย่างเต็มความสามารถ และได้ร่วมกิจกรรมการเรียน การทดสอบด้วยความเท่าเทียมกัน
4. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะกรณี ดังนั้นข้อสรุปที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ อาจนำไปประยุกต์ใช้กับบางสถานที่ บางสถานการณ์เท่านั้น

1.5 นิยามคำศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

1. กิจกรรมการเรียน หมายถึง การเรียน การสอน ตามรูปแบบของผู้วิจัยที่ได้จัดเตรียมไว้
2. นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ของโรงเรียนบ้านหนองโพน อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2538
3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง แบบทดสอบที่ประกอบด้วย ข้อสอบเลือกตอบ (แบบปรนัย) ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อใช้วัดในเนื้อหากลุ่มวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพ งานเลือก (แขนงงานเกษตร) เรื่อง การเลี้ยงไก่พันธุ์พื้นเมือง
4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนที่ได้จากการทำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพ งานเลือก (แขนงงานเกษตร) เรื่อง การเลี้ยงไก่พันธุ์พื้นเมือง
5. ทักษะปฏิบัติ หมายถึง ผลการปฏิบัติงานเลี้ยงไก่พันธุ์พื้นเมืองของนักเรียน ในด้านกระบวนการทำงาน (Process) และการปฏิบัติด้านผลงาน (Products)
6. ร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม หมายถึง เกณฑ์ของคะแนนร้อยละ 80 ของคะแนนเต็มที่มีการวัดที่กำหนดไว้ ซึ่งเป็นเป้าหมายค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพ ของนักเรียนระดับประถมศึกษา ตามแผนพัฒนาการศึกษาลับปีที่ 7 (2535-2539)
7. คะแนนจุดตัด หมายถึง คะแนนเกณฑ์ของแบบทดสอบ ที่ใช้แบ่งผู้สอบออกเป็น ผู้สอบได้ กับผู้สอบตก
8. ไก่พันธุ์พื้นเมือง หมายถึง ลูกไก่ที่เกิดจากไก่พันธุ์ลูกผสมสามสายเลือด ซึ่งมีการผสมระหว่างพันธุ์บาร์พลัมทรอค (Barred Plymouth Rocks) กับพันธุ์โรดไอแลนด์เรด (S.C. Rhode Island Reds) หลังจากนั้นใช้แม่ไก่สองสายเลือดนี้ ผสมกับไก่พ่อพันธุ์พื้นเมืองของไทย
9. ดันทุ้มผันแปร หมายถึง ดันทุ้มที่เกิดจากปัจจัยการผลิตที่เปลี่ยนแปลงไปตลอดช่วงเวลาของการผลิต เช่น ค่าพันธุ์ไก่, ค่าอาหารไก่, ค่ายาป้องกันโรค เป็นต้น
10. ดันทุ้มคงที่ หมายถึง ดันทุ้มที่เกิดจากปัจจัยการผลิตที่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดระยะเวลาการผลิตในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง เช่น ค่าสิ่งก่อสร้าง ค่าเครื่องมือ

11. ค่าเสียโอกาสเงินลงทุน หมายถึง รายได้ที่ควรได้รับจากมูลค่าของทรัพย์สิน ที่นำมาลงทุนโดยคิดจากอัตราดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารต่อไป

12. ค่าเสื่อมราคา หมายถึง มูลค่าของทรัพย์สินที่สูญหายไปอันเนื่องมาจากการใช้ทรัพย์สินชนิดนั้น คำนวณด้วยวิธีการหาค่าเฉลี่ยโดยตรง (Straight Line Method) โดยการเอาราคาทุนของทรัพย์สินนั้น ลบด้วยมูลค่าคงเหลือสุดท้ายเมื่อทรัพย์สินนั้นหมดสภาพการใช้งาน แล้วหารด้วยอายุการใช้งานของทรัพย์สินนั้น (ไพฑูรย์ คัชมาดย์, ม.ป.ป.)

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้แนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอน กลุ่มวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพ (งานเลือก) เพื่อให้ครูนำไปประยุกต์ใช้ในระดับชั้นเรียนที่มีสภาพคล้ายคลึงกัน
2. นักเรียนมีความรู้ และทักษะปฏิบัติเกี่ยวกับการเลี้ยงไก่พันธุ์พื้นเมือง
3. นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตประจำวัน และเป็นแนวทางสำหรับการเลือกประกอบอาชีพในอนาคตต่อไป
4. ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการศึกษา